

[Inger Merete Nordentoft.]

at rigsdagen ved lov kan give ombudsmanden videregående bemyndigelse. Det er klart, at myndighed til f. eks. at undersøge ved retsbesøg og ved behandling af forekommende klager, hvordan de retsplejeregler, som rigsdagen giver, virker i praksis, og hvordan dommerne i det hele taget røgter deres vigtige hverv, ikke i mindste måde kan anfægte dommernes grundlovs-sikrede uafhængighed.

I Sverige anerkendes princippet om denne uafhængighed fuldtud som her, og det har altså ikke været til hinder for, at den svenske ombudsmand netop i høj grad beskæftiger sig med retternes forhold. Det må også være klart, at der ikke findes nogen del af statens styre og ikke nogen offentlig institution i staten, som rigsdagen ikke har ret og pligt til at overvåge eller have indseende med, og det er en naturlig opgave for lovgivningsmagten også at følge med i, at de love, der gives på retsplejens område, virker efter deres hensigt. Den, der vil føre klage over en dommer, kan ganske vist nu gå til klageretten, men jeg kan ikke se, hvorfor han ikke skulle kunne få ombudsmandens hjælp og støtte under en sådan klagesag, og hvorfor ombudsmanden ikke selv skulle kunne indbringe klage for klageretten, hvis han fandt sagen egnet dertil. Også under den nuværende ordning kan en sag mod en forsømmelig embedsmand jo indbringes for domstolene i mange tilfælde, enten direkte af den forurettede eller gennem klage til politiet, og det hindrer os ikke i, at finde det nyttigt, at ombudsmanden nu kommer til at tage sig af sådanne sager. Det forekommer mig, at der er en manglende konsekvens i forslaget og en manglende forståelse af rigsdagens myndighed, når man har affattet forslaget således, at ombudsmanden ikke skulle kunne have indseende med dommernes judicielle virksomhed, og jeg håber, at det vil blive ændret ved udvalgsbehandlingen. Ellers vil mit parti stille ændringsforslag derom ved anden behandling.

Den anden ting, som jeg vil bemærke, vedrører forslagets § 9, som handler om, på hvilken måde en ombudsmand kan reagere i en sag, når han finder anledning til at skride ind. Bestemmelsen går bl. a. ud på, at ombudsmanden kan begære straffesag eller disciplinærsag rejst for forbrydelser, fejl eller forsømmelser i embedsførelsen.

Det er udmærket, men det er ikke nok. Det er ikke nok, at en forsømmelig embedsmand kan drages til ansvar. I de tilfælde, hvor der er sket en grov uret ved offentlig myndighed, må det først og fremmest være sådan, at den pågældende borger har krav på at få det fastslået og har krav på at få erstatning for tab eller tort, som måtte være tilføjlet ham. For en sådan borger vil det ofte kun være en mager trøst, at en eller anden embedsmand får en bøde, hvis følgerne af det urigtige forhold overfor ham ikke i videst muligt omfang afbødes. Ofte vil det være sådan, at overgreb eller uret kan øves, uden at det er muligt — i hvert fald uden at man mener, det er muligt — at finde en enkelt ansvarlig. Ofte nok løber jo netop undersøgelser af skandaløse forhold i statens forvaltning på en beklagelig måde ud i sandet. Endnu kan man ikke vide, hvordan sagen om Holmenkatastrofen vil ende, men det er dog allerede nu klart, at det falder overmåde vanskeligt at placere et ansvar klart for uforståelige forhold i denne sag, som har ført til tab af så mange menneskeliv. I den slags tilfælde må ombudsmanden foruden at begære straffesag eller disciplinærsag overfor myndighederne have bemyndigelse til at støtte den, der har lidt tab eller uret, under et civilt søgsmål, hvor den pågældende styrelsesgren kan gøres ansvarlig for skaden, uanset om en enkelt ansvarlig kan findes. Ombudsmanden må have ret til at bevilge fri proces og til at hjælpe klageren under en sådan sag, og det bør også kunne ske, hvor den forurettede alene søger at fastslå, at der er handlet forkert imod ham.

I bemærkningerne til lovforslaget ser jeg, at man har overvejet at give ombudsmanden ret til at bevilge fri proces, og jeg finder det forkert, at denne tanke er opgivet. I mit parti finder vi ikke, at ombudsmanden vil kunne røgte sit hverv på rette måde, medmindre der gives ham en sådan yderligere bemyndigelse. Jeg håber, at det under udvalgsforhandlingerne vil lykkes at forbedre forslaget også på dette punkt, men i det principielle kan jeg tilsige mit partis støtte til lovforslagets gennemførelse.

Justitsministeren (Helga Pedersen): Jeg vil gerne takke for de almindelige betragtninger vedrørende lovforslaget, som er blevet fremsat af de ærede ordførere.

Endvidere vil jeg takke for de få bemærk-